Zaaknummer: 0098304301
Documentnummer: 0098862527

gemeente
Weststellingwerf

Raadsvoorstel

ALGEMENE GEGEVENS	
Agendapunt	Vaststellen afvalstoffenheffing 2027
Portefeuillehouder	Heidi den Hartigh
Griffier	0561-691**220**
BIJLAGEN	
Begrotingswijziging	
Stukken ter inzage	

ONDERWERP

Doelgroepenbeleid, vaststellen Verordening afvalstoffenheffing en invordering 2027 en Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen Weststellingwerf 2027.

REDEN VOORSTEL

- ☒ Kaderstellen
- ☐ Controleren
- ☐ Budget autoriseren
- ☐ Consulteren
- ☐

B&W STELT DE RAAD VOOR OM

a. In te stemmen met voortzetting van de compensatiemaatregelen zoals opgesomd in de inleiding van het raadsvoorstel onder het kopje 'doelgroepenbeleid';
b. De Verordening afvalstoffen en invordering 2027, inclusief tarieventabel vast te stellen;
c. De Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen Weststellingwerf 2027 vast te stellen.

BIJLAGEN (worden meegezonden)

Bijlage 1 Overwegingen en alternatieven afvalstoffenheffing 2027

Aan de gemeenteraad

INLEIDING

Afvalstoffenheffing

Per 1 januari 2026 is diftar+ ingevoerd in gemeente Weststellingwerf. In de afvalstoffenheffing 2026, met aanvullende onderbouwing, zijn de tarieven voor het eerste jaar diftar+ bepaald. Dit voorstel omvat de tarieven voor de Afvalstoffenheffing 2027, met de bijbehorende Verordening afvalstoffenheffing en invordering 2027.

Afwegingen, opbouw en samenstelling van de tarieven

- Bij de vaststelling van de tarieven voor 2027 geldt het principe van 100% kostendekkendheid. Belangrijk om hierin te realiseren dat het een gesloten boekhouding betreft, dat houdt in dat iedere euro die als afvalstoffenheffing belast wordt ook ingezet moet worden voor de taken die binnen het domein afval uitgevoerd worden.
- Daarnaast geldt als uitgangspunt dat gemeente Weststellingwerf streeft naar een beperkt financieel risico met beheersbare en voorspelbare kosten voor de lange(re) termijn. Het eerste jaar diftar+ loopt nu nog en de uiteindelijke conclusies (zowel op milieurendement als financieel) kunnen nu nog niet getrokken worden. Vooralsnog wordt daarom vastgehouden aan de ingezette koers.
- Ook wordt in 2027 een eerste stap gezet in het dichten van de kloof tussen het vaste recht voor één- en meerpersoonshuishoudens, zoals bij het vaststellen van de tarieven over 2026 al besproken met de gemeenteraad is hierbij gekozen voor een periode van 5 jaar waarin er gestreefd wordt naar één uniform vast tarief.
- We hebben geleerd van de andere gemeenten om het variabele tarief niet te snel te laten stijgen, inwoners te laten wennen aan het systeem en vanaf daar geleidelijk te verhogen, zolang er nog voldoende realistische rek in de prestaties zit.

De voorgestelde tarieven voor de afvalstoffenheffing van 2027 zijn gestoeld op deze uitgangspunten en de bijbehorende financiële afwegingen en onderbouwing worden hieronder uiteengezet:

- De totaal te dekken kosten voor 2027 zijn begroot op: € 4.077.000. Dit is een stijging t.o.v. de te dekken kosten in 2026 als gevolg van enkele ontwikkelingen, waaronder de jaarlijkse indexatie van de inzamelingsdienstverleningsovereenkomst met Omrin, gestegen verwerkingskosten voor restafval en GFT-e en toegenomen interne doorbelastingen. Hierbij wordt uitgegaan van 100% kostendekkendheid.
- Op basis van realistische verwachtingen voor het aankomende jaar[1] dient € 3.424.000 hiervan gedekt te worden vanuit het vaste gedeelte van de heffing. Daarmee wordt € 653.000 vanuit de variabele tarieven aan inkomsten verwacht. Dit omvat o.a. de verwerkings- en verbrandingskosten van het restafval.

Vast tarief

Dit vaste tarief hangt af van de grootte van het huishouden, zoals nu ook al het geval is. Er is een verschil tussen eenpersoons- en meerpersoonshuishoudens, waarbij een eerste stap is gezet in het toewerken naar één uniform tarief.

▪ Eenpersoonshuishouden: € 237,98 per jaar	€ 227,97	+ € 10,01 per huishouden
▪ Meerpersoonshuishouden: € 316,38 per jaar	€ 335,76	- € 19,38 per huishouden

Variabel tarief

Het variabele tarief voor het aanbod van restafval bestaat uit de volgende elementen:

1. Tarief van € 1,- per keer dat de minicontainer (met paarse deksel) aangeboden wordt voor inzameling. Dat blijft hiermee gelijk aan het tarief in 2026. Er is geen noodzaak dit te wijzigen.

---

[1] *Met een hoger variabel tarief worden meer inkomsten vanuit het variabel tarief verwacht, waarmee de inkomsten van het variabel tarief meer dekken dan de kosten voor de verwerking en verbranding van het restafval. Een deel van deze verwachtte inkomsten (€ 225.000) kunnen daarmee ingezet worden om het te dekken bedrag vanuit het vast recht te verlagen.*

2. Tarief van € 0,18 per kilo die aangeboden wordt in de minicontainer (container met paars deksel), gewogen door het inzamelvoertuig. Dit tarief bedroeg in 2026 € 0,13 per kilo. Hierbij wordt in lijn met de initiële resultaten, gestegen verwerkingskosten en ervaringen bij andere gemeenten in een tweede jaar diftar gekozen voor een verhoging van het variabele tarief per kilo[2].
3. Tarief van € 1,04 per keer dat gebruik wordt gemaakt van een onder- of bovengrondse container voor het restafval. Hiertoe dienen inwoners de milieupas te gebruiken om toegang te krijgen tot de container. Dit tarief bedroeg € 0,75 per keer in 2026 en is met dezelfde verhouding verhoogd als het tarief per kilo.
4. Tarieven op het afvalbrengstation gelijk te houden op € 0,13 per kilo voor de fractie grof restafval. Op het afvalbrengstation wordt geen fijn huishoudelijk afval geaccepteerd, dat hoort in de restafvalcontainer (met paarse deksel) aan huis aangeboden te worden. Met het huidige tarief is sprake van kostendekkendheid en er is daarmee geen noodzaak om dit tarief te verhogen.

Doelgroepenbeleid
Bij de invoering van diftar+ is een pakket aan maatregelen genomen gericht op compensatie van verschillende doelgroepen. De gemeenteraad heeft dit pakket op 2 december 2024 vastgesteld.
Op basis van de bevindingen tot nu toe zien we dat het pakket van maatregelen goed gebruikt wordt. Inwoners weten de weg naar de gemeente goed te vinden en aanmelding verloopt goed. Inwoners geven ook aan dat de laagdrempeligheid en beschikbaarheid van de maatregelen gewaardeerd wordt. Het begrootte bedrag van € 50.000 blijkt hierbij ruimschoots voldoende (er is in 2026 bijna € 42.000 ingezet). Het voorstel voor 2027 is dan ook om ook in het komende kalenderjaar (2027) het pakket van compenserende maatregelen aan te bieden, zoals dat er nu ligt, en hiervoor € 45.000 te reserveren, gedekt door het vaste tarief van de afvalstoffenheffing. Dit pakket omvat:
1. (Gedeeltelijke) kwijtschelding voor huishoudens uit de minima doelgroep.
2. Compenseren van inwoners met structureel medisch- en incontinentiemateriaal door middel van een compensatie van €75,- per jaar en eventueel een extra container aan huis.
3. Compenseren van inwoners die structureel zwerfafval rapen met de Schone Buurtpas.
4. (Beperkt) aanbieden van 50 startpakketten wasbare luiers voor (financieel kwetsbare) gezinnen met jonge kinderen.
6. Blijven faciliteren van een containerslot, maar voor eigen rekening van de bewoners die hierin interesse hebben.
7. Stimuleren circulaire netwerken in de gemeente.

Tegemoetkoming variabel tarief minima
Onderdeel van het pakket aan compenserende maatregelen bij de invoering van diftar+ is een gedeeltelijke kwijtschelding van het variabele tarief voor inwoners die in aanmerking komen voor kwijtschelding. Voor het vaste deel van de afvalstoffenheffing bestaat (en bestond) al volledige kwijtschelding. In afwachting van de evaluatie over het gehele jaar 2026 is er eind 2025 voor gekozen om op dat moment nog geen concreet bedrag in de kwijtscheldingsverordening op te nemen voor kwijtschelding van het variabele tarief.

Deze eindevaluatie over 2026 zal medio 2027 aan de raad worden aangeboden. Op dat moment bestaat meer inzicht in de effecten van de op dit moment gekozen verhouding tussen het vaste en het variabele tarief. Vooruitlopend op de eindevaluatie over 2026 stellen we voor om vooralsnog – structureel - uit te gaan van € 10,00 kwijtschelding per jaar voor het variabele tarief. Dit bedrag is gebaseerd op een aantal ledigingen en een schatting aan kilo's vergoed waarbij het belastingtechnisch enkel op basis van één gelijk bedrag, ongeacht het soort huishouden mogelijk is. Hiermee blijft de beleidslijn van 'de vervuiler betaalt' gehandhaafd.

Qua uitvoering met betrekking tot belastingjaar 2026 stellen wij voor om in de verordening kwijtschelding 2027 voor degenen die in 2026 in aanmerking zijn gekomen voor kwijtschelding van het vaste tarief- eenmalig - een extra tegemoetkoming van maximaal € 10,00 op te nemen voor het in rekening gebrachte variabele tarief.

---

[2] *Het betreft een bewuste keuze om het variabele tarief hier weliswaar te verhogen, maar dit met beleid te doen, zodat inwoners kunnen blijven wennen aan het systeem en met elkaar op een goede manier gewerkt kan blijven worden aan het behalen van de gestelde VANG-doelstellingen.*

Daarmee wordt impliciet ook voor 2026 een kwijtschelding van het variabele tarief 2026 bereikt en is het niet nodig om de vigerende Verordening afvalstoffenheffing en invordering 2026 met terugwerkende kracht te wijzigen.

Voor het jaar 2028 en volgende vervalt deze eenmalige tegemoetkoming weer, zodat de kwijtschelding voor het variabele deel opnieuw (dus zonder extra tegemoetkoming) op € 10,00 kan worden gesteld dan wel op een ander alsdan door de raad vast te stellen bedrag.

ARGUMENTEN

Bij het bepalen van de tarieven zijn diverse rekenexercities uitgevoerd om een doorkijk te kunnen genereren naar 2027 en later. Hierbij is sprake van berekeningen op basis van diverse aannames, zoals de mate van afval scheiden en het aantal aanbiedingen per jaar. Dit vormde ook voor de vastgestelde tarieven in 2026 de basis van de berekeningen.

1. Het vaste gedeelte van de heffing binnen het diftar+ systeem moet voldoende inkomsten genereren om de dienstverlening voor inwoners te garanderen[3], met uitzondering van de verwerking en verbranding van het restafval (fijn en grof).
2. De eerste signalen over 2026 lijken positief te zijn waar het de afname in de hoeveelheid aangeboden kilo's restafval betreft. Echter zijn deze resultaten beperkt tot de eerste 5 maanden van het jaar en is het daarom te vroeg om al definitieve conclusies te trekken over het aanbod restafval en het aantal ledigingen. Hierom wordt ook in 2027 ingezet op een 'beperkte' financiële prikkel voor de inwoner, maar groeit dit variabele tarief wel mee met de stijgende kosten voor de verwerking en verbranding van restafval.
3. Gemeente Weststellingwerf benut alle ervaringen en kennis van omliggende gemeenten met vergelijkbare systematiek en gaat hierbij niet het wiel opnieuw uitvinden. De voorgestelde stap in het variabele tarief sluit hierbij aan op stappen die de buurgemeenten eerder namen in een tweede jaar diftar+.

Gemeente Weststellingwerf kan hiermee in 2027 opnieuw op een financieel verantwoorde manier de afvalstoffenheffing inrichten, waarbij het risico voor de gemeente beperkt is (voorkomen van diftar-paradox) en inwoners rustig kunnen blijven wennen en leren binnen het diftar+ systeem.

In bijlage 1 wordt de opbouw en onderbouwing van het voorgestelde tarief nader toegelicht en worden eveneens alternatieve scenario's voor een ander variabel of vast tarief toegelicht, inclusief de bijbehorende risico's. Met name de bovengenoemde afwegingen, opbouw en samenstelling van de tarieven zullen dan veranderen.

Doelgroepenbeleid
Bij de invoering van diftar+ is een pakket aan maatregelen genomen gericht op compensatie van verschillende doelgroepen. De gemeenteraad heeft dit pakket op 2 december 2024 vastgesteld.
Op basis van de bevindingen tot nu toe zien we dat het pakket van maatregelen goed gebruikt wordt. Inwoners weten de weg naar de gemeente goed te vinden en aanmelding verloopt goed. Het begrootte bedrag van € 50.000 blijkt hierbij ruimschoots voldoende (er is in 2026 bijna € 42.000 ingezet). Het voorstel voor 2027 is dan ook om ook in het komende kalenderjaar (2027) het pakket van compenserende maatregelen aan te bieden, zoals dat er nu ligt, en hiervoor € 45.000 te reserveren, gedekt door het vaste tarief van de afvalstoffenheffing.

Gedeeltelijke kwijtschelding voor huishoudens uit de minima doelgroep
Binnen het doelgroepenbeleid in 2026 is de daarvoor in aanmerking komende inwoners onder meer ook (gedeeltelijke) kwijtschelding van het variabele deel van het tarief in het vooruitzicht gesteld. Voor 2026 (en volgende jaren) moet deze belofte nog concreet worden gemaakt door middel van het creëren van de mogelijkheid daartoe in de kwijtscheldingsverordening en de heffingsverordening.

---

3 Dit betreft alle inzameling en verwerking van de grondstoffen, de inzameling van het restafval, het afvalbrengstation, compensatiemaatregelen en flankerend beleid.

Concreet wordt aan de raad voorgesteld om voor 2027 en volgende jaren in de kwijtscheldingsverordening een bepaling op te nemen ertoe strekkende dat maximaal € 10,00 kwijtschelding kan worden verleend van het variabele tarief. Daarnaast wordt in de Verordening afvalstoffenheffing en invordering 2027 de bepaling opgenomen dat uitsluitend kwijtschelding plaatsvindt van de tarieven genoemd in de hoofdstukken 1, 2 en 3 van de bijbehorende tarieventabel.

Voor degenen die in 2026 in aanmerking zijn gekomen voor kwijtschelding van het vaste tarief, wordt daarnaast – eenmalig – een extra tegemoetkoming van maximaal € 10,00 voor het in rekening gebrachte variabele tarief, opgenomen in de kwijtscheldingsverordening.

KANTTEKENINGEN

- *K1 Toenemende kosten door externe en autonome ontwikkelingen;*
  Dit zorgt voor toenemende kosten voor het taakveld afval in de komende jaren. Exacte impact hiervan is nog niet geheel in beeld, maar de trends sorteren voor op hogere belastingen op verbranding en verwerking van restafval en hiermee gepaard gaande strengere regelgeving. De verwachting voor de komende jaren is dat er in algemene zin sprake zal zijn van stijgende kosten voor het gehele domein afval, ook waar het de verwerking van grondstoffen betreft. Deze kosten zijn in 2026 en 2027 voornamelijk gerelateerd aan hogere verwerkingskosten voor het GFT-e-afval.
- *K2 Bewegende factoren*;
  Doorlopend wordt de prijspeilontwikkeling voor de verschillende facetten van het taakveld Afval nauwlettend gevolgd en worden aannames, prognoses en verwachtingen bijgesteld. Zodra het eerste jaar diftar+ geheel is afgewikkeld kunnen toekomstige aannames wat betreft aanbod van restafval en ledigingsgegevens met een grotere mate van betrouwbaarheid voorspeld worden.

AANPAK/UITVOERING

Na besluitvorming worden beide verordeningen formeel bekend gemaakt en treden ze in werking op 1 januari 2027.

COMMUNICATIE

Na besluitvorming worden de volgende stappen ondernomen:
- Publicatie vaststellen heffingen en leges met een persbericht
- Aanpassing huidige webpagina gemeente met daarin meer informatie over de afvalstoffenheffing en de samenstelling ervan, inclusief een aantal rekenvoorbeelden
- Afvalkrant
- Westwijzer
- Social media

DUURZAAMHEID

Met het geldende afval- en grondstoffenbeleid (diftar+) wordt invulling gegeven aan de VANG-doelstellingen van de gemeenteraad. Een lager aanbod restafval en een toename van goed gescheiden grondstoffen resulteren in betere milieuprestaties, tegen toekomstbestendige financiële voorwaarden. De voorgestelde tarieven zorgen voor een voortzetting van de ingeslagen koers om dit te bewerkstelligen. Hiermee blijft de gemeente Weststellingwerf gecommitteerd aan de VANG-doelstellingen, gericht op hergebruik en de kwaliteit van gescheiden grondstoffen.

KOSTEN, OPBRENGSTEN EN DEKKING

- De te dekken kosten voor de dienstverlening van het taakveld afval voor 2027 zullen naar verwachting ongeveer € 4.077.000 bedragen.
- Met de voorgestelde tarieven wordt gestuurd op 100% kostendekkendheid.

Bij de totstandkoming van de bovengenoemde variabele tarieven is zorgvuldig gekeken naar de ervaringen bij andere omliggende Friese gemeenten die diftar+ ingevoerd hebben (Ooststellingwerf, Opsterland, Heerenveen en Leeuwarden). Zie voor verdere onderbouwing ook bijlage 1.

- Het tarief van € 1,- per aanbieding van de minicontainer voor het restafval (met paars deksel) is in lijn met de andere gemeenten met diftar+.
- Het tarief van € 0,18 per kilo aangeboden in de minicontainer voor het restafval (met paars deksel) is kostendekkend met de verwerking en verbranding van dit restafval. Is hiermee passend binnen de uitgangspunten en met een lager risico op de diftar-paradox. En sluit aan bij het vergroten van de variabele financiële prikkel, aanzettend tot betere afvalscheiding aan huis.
- Het tarief van € 1,04 per aanbieding bij onder- of bovengrondse containers is een afgeleide van het tarief per kilo. Hierbij wordt een verdeelsleutel toegepast in een vergelijkbare verhouding als de andere gemeenten met diftar+ ervaring.
- Het tarief van € 0,13 per kilo aangeboden grof restafval op het afvalbrengstation. Hiermee is er sprake van een kostendekkend tarief voor aangeboden grof restafval op het afvalbengstation.

Burgemeester en Wethouders van Weststellingwerf,

de secretaris,	de burgemeester,
MUTTER	VAN DER GRAAF

Registratienummer: 0098304301 A

De raad van de gemeente Weststellingwerf;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

g e a m e n d e e r d b e s l u i t

a. In te stemmen met voortzetting van de compensatiemaatregelen zoals opgesomd in de inleiding van het raadsvoorstel onder het kopje 'doelgroepenbeleid';
b. De Verordening afvalstoffen en invordering 2027, inclusief tarieventabel vast te stellen, met inachtneming van de volgende wijzigingen:
   - Het tarief van € 237,98 genoemd onder H.1.1.1. in de tarieventabel op pagina 12 van het raadsvoorstel, zijnde het vaste tarief voor een huishouden van één persoon, te wijzigen naar € 242,00
   - Het tarief van € 316,38 genoemd onder H.1.1.2. in de tarieventabel op pagina 12 van het raadsvoorstel, zijnde het vaste tarief voor een huishouden van twee of meer personen, te wijzigen naar € 314,00
c. De Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen Weststellingwerf 2027 vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 2 november 2026,

de griffier,

de voorzitter,